Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 33. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 20-го ЛЮТОГО 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, FEBRUARY 20, 1985 No. 33. VOL. XCI.

Лікарі відбули наукову конференцію

Чикаго, Ілл. (Д-р П. Демус). — Цього року наукова конференція Українського Лікарського Товариства Північної Америки відбулася в місті Канкун, Мехіко. Зареєстрованих учасників було 50 і вони мали нагоду вислухати численні виклади з різних ділянок медичної науки.

До складу викладачів увійшли: мгр Іванна Целевич, МПА, д-р хемії Михайло Головатий та лікарі д-ри Павло Джуль, Адріян Кецала, Василь Кіналь, Василь Марчук, Василь Трухлий, Павло Демус. Д-р Лідія Клодницька-Процик не могла взяти участи в програмі.

Мгр І. Целевич, яка є директоркою фізіотерапії в Гарві, Ілл., говорила дуже цікаво про патологію міжхребових кружалець та про наслідки зв'язані з тією аномалією. Д-р В. Трухлий дав виклад про шпаристість кістки, дуже часте недомагання в жінок старшого віку, та про те, як і що гінеколог може зробити в цьому напрямку. Він теж дав два окремі виклади про хірургічне лікування новотворів лейзером та про комплікації в товстих жінок при хірургії. Далі йшла доповідь д-ра В. Кіналя п.н. „Злоякісні тумори в легенях, їх аналіза та прогноза". Д-р М. Головатий говорив про генетику в розвої злоякісних туморів у людини, фактор Дрозафілії, а д-р П. Джуль доповідав про злоякісні тумори гортані, як теж про фактори перепон у горішніх віддихових проходах у дітей. Д-р В. Марчук теж мав дві доповіді: про недугу закапелка в грубій кишці, та про недомагання в гепатобіліярних проводах. Д-р А. Кецала розповідав про примінення модерної технології в діягностиці патології судин, як теж про діягностику злоякісних туморів грудей у жінок при помочі мамографії та її позитивні й негативні сторони.

Провідниками в дискусії на зміну були д-ри: Ахіль Хрептовський, Евген Стецьків, Степан Войтович та Модест Ріпецький.

Виклади були добре зорганізовані, викладачі старалися вичерпати запляновaний матеріял. З приємністю треба підкреслити той факт, що викладачі мали до кого говорити, бо учасники групи дописували своєю присутністю на викладах.

На з'їзді також гостював проф. Ярослав Рудницький з дружиною. Він зорганізував маленьку виставку: „Українські лікарі в дипломатичній службі УНР" (д-р Данило Ляльків та д-р Єлисавета Ляльків у Мадярщині, 7-го вересня 1920 року).

Усі виклади, крім одного, були подані в українській мові.

Еспанія виступає проти розміщення нуклеарної зброї

Мадрид, Еспанія. — Заступник прем'єр-міністра в еспанському соціялістичному уряді Альфонсо Ґурієра заявив кореспондентам, що Еспанія ніколи не погодиться на розміщення американської нуклеарної зброї будь-якого типу на своїй території і про такий плян нічого не знає, хоч у військових колах держав Північно-Атлантійського Оборонного Союзу (НАТО) вже віддавна говориться про цю справу.

Реакція застпника прем'єра була відруховою реакцією на ці поголоски, які правдоподібно з примедитацією поширюють аґенти КҐБ, започатковуючи тим самим новий рух спротиву европейських країн проти американської, але не їхньої нуклеарної зброї в Европі. Кожному відомо, кажуть політичні спостерігачі, що по другій стороні Ельби розміщені вже раніше совєтські ракети середнього засягу СС-20 з нуклерними головками, скерованими на всі важливі центри країн Західньої Европи.

Очевидно, у противагу до совєтських 432-ох ракетних гнізд, З'єднані Стейти Америки, беручи до уваги безпеку Европи, роблять заходи, щоб протиставити совєтській нуклеарній силі свою силу і тим самим унеможливити дальшу совєтську експансію на Захід в майбутньому. Під теперішню пору ЗСА вдержують на еспанській території чотири військові бази, включно з базою шостої морської фльоти в Рота. Пентаґон знає про те, що Еспанія не бажає, щоб на її території були розміщені нуклеарні ракети, але на запитання кореспондентів речники Пантаґону відмовились від всяких коментарів на цю тему, кажучи, що Департамент оборони не дискутує про оборонні і стратеґічні справи з представниками засобів масової інформації.

Теперішній прем'єр-міністер Еспанії соціяліст Филіпе Ґонзалєс, не зважаючи на протести комуністів, рішився на членство Еспанії в НАТО, але з другої сторони він побоюється за долю свого уряду і своєї соціялістичної партії. Покищо урядові особи намагаються зменшити до мінімуму поголоски про наявність нуклеарної зброї в Еспанії, але деякі посли в палаті громад заявили, що вони будуть домагатися авторитетного вияснення від прем'єра Ґонзалєса.

Пацієнт перебуває в задовільному стані після вставлення механічного серця

Луївілл, Канзас. — У неділю, 17-го лютого, тут в шпиталі Гумана була зроблена операція, під час якої лікарі вложили штучне серце типу „Джарвік-7" третьому пацієнтові — 58-річному Миррі Гейдонові. До нього „власниками" штучного серця стали зубний лікар Барні Кларк, який прожив з ним 112 днів, і Вілліям Шрейдер, якому таке вставлення зробили 25-го листопада минулого року. Механічне серце Шрейдера працює нормально, але він перейшов мозковий удар і все ще знаходиться в лікарні.

В молоді роки М. Гейдон був у війську і брав участь у війні з Німеччиною, після війни став фризієром, а потім працював у фабриці компанії Форд. Гейдон курив на день пачку папіросів і в 1981 році почав хворіти на серце, а в 1983 році був змушений залишити працю і піти на передчасну пенсію.

Його хвороба почала загострюватися. Від 28-го січня він схуд на 25 фунтів і доктор, який лікував його, давав йому лише два тижні життя.

М. Гейдон одружений вже 32 роки, має троє дітей і п'ятеро внуків, при чому п'ятий народився в п'ятницю, 15-го лютого, в тому самому шпиталі, в якому його дідові два дні пізніше зробили операцію.

Штучне серце „Джарвік-7" названо в честь його творця — доктора Роберта Джарвіка, який працює в Солт Лейк Сиrі. За словами директора кардіологічного інституту Гумана Аллана Ленсінга, механічне серце врятує Гейдона від неминучої швидкої смерти, але він не зможе провадити нормального життя: з його грудей будуть виходити дві рурочки товщиною соломки, з'єднані з генератором розміром візка для купна продуктів.

Повітря завдяки генераторові буде надходити по рурочках в штучне серце, яке буде переганяти кров по організмові пацієнта. Доти, поки вчені не сконструюють джерело енерґії, яке може бути пересаджене хворому разом з механічним серцем, свобода пересування пацієнта буде дуже обмежена.

Як інформують зі шпиталю Гумана, операція пройшла успішно і пацієнт — власник штучного серця — почуває себе добре.

Ген. В. Вестморленд відтягнув судову справу проти Сі-Бі-Ес

Ню Йорк. — Генерал Вілліям С. Вестморленд, головнокомандуючий військовими частинами З'єднаних Стейтів Америки у В'єтнамі на протязі чотирьох найбільш критичних років війни в тій країні, відтягнув судову скаргу за образу і несовісні та неперевірені інформації передані до загального відома компанією Сі-Бі-Ес.

Згідно з домовленням Сі-Бі-Ес не потребує відкликати надрукованих і переданих через радіо і телевізію матеріялів і не буде платити жадних грошей для згаданого генерала, який спочатку вимагав відшкодування в сумі 120 мільйонів долярів. Обидві сторони опублікували спільну заяву у якій говориться, що в такій делікатній справі тільки публічна опінія, а не суд може вирішити по якій стороні була правда. Сі-Бі-Ес зі своєї сторони не вимагатиме звороту судових коштів. Один з адвокатів, який був безпосередньо замішаний у цю контроверсійну судову розправу, яка часто передавалась засобами масової інформації заявив, що він властиво не знає чи ЗСА, як країна, більше скористала б з того, якщо б суд був засудив компанію Сі-Бі-Ес, чи з теперішньої ситуації. Адвокат, який не бажав бути названим відмітив, що судова розправа доходила до такого драматичного пункту, що треба було цитувати зарядження високопоставлених осіб, включно з тодійшним президентом ЗСА Линдоном Джансоном і користуватися засекреченими документами, частина яких знаходиться в посіданні Сі-Бі-Ес.

Несподіваний оборот судової розправи наступив після 18 тижневих опитувань 36-ох свідків, між ними також колишнього секретаря Департаменту оборони ЗСА Роберта МекНамари та інших. Судова розправа коштувала від семи до дев'яти мільонів долярів.

Ген. В. Вестморленд заявив в понеділок, 18-го лютого ц.р., на пресовій конференції: „Я здобув моральну перемогу і очистив себе від закидів. Це все чого я хотів". Компанія Сі-Бі-Ес зі своєї сторони заявила, що виграша була по її стороні, бо опитування свідків і дискусія на сторінках преси безумовно доказала право засобів масової інформації користуватися доступними їм матеріялами. Найгрізнішим в інтерпретації ген. В. Вестморленда неправдивим твердженням Сі-Бі-Ес було твердження, що головнокомандуючий американськими військами зумисно применшував у звідомленні до Президента сили комуністів у В'єтнамі, подаючи їх на 300,000 вояків, тоді коли Ганой і партизанські відділи скупчили біля 500,000 вояків і готувалися до остаточної офензиви й перемоги над американськими і південнов'єтнамськими частинами.

На процесі адвокати Сі-Бі-Ес були змушені визнати, що Вестморленд не подавав ці інформації з премидитацією, щоб ввести в блуд Уряд ЗСА, і що він без сумніву виконав з честю доручене йому діло.

В. Варварів матиме виставку у Філядельфії

Філядельфія (Л.Ч.). — Вікторія Варварів, молода мисткиня, яка одержала ступінь доктора мистецтвознавства на Сорбоні в Парижі в 1984 році, буде мати свою чергову мистецьку виставку у Філядельфії 22-го, 23-го і 24-го лютого в залі Українського Освітньо-Культурного Центру.

Хоча молода віком, вже добре відома українській громаді. Надзвичайно талановита, вона крім малюнків на шклі і на шовку, присвячує теж багато уваги дереворізам, скульптурі та мозаїці. Володіє свобідно українською, англійською, французькою і італійською мовами та залюбки пише вірші.

В. Варварів почала малювати від 5-ти років, а початкові шкільні роки були переповнені додатковими курсами з кераміки і малюнків.

Вікторія Варварів виступала з індивідуальними виставками в Женеві, Фльоренції, Вашінгтоні, Сан Франсіско, Едмонтоні та брала участь у спільних виставках в Парижі, Вашінгтоні, Ню Йорку і інших містах.

43-ий Відділ СУА, що знаний у Філядельфії зі своїх добре зорганізованих виставок, цим разом теж підготовляється дбайливо, щоб місцева громада могла нарешті побачити творчість цієї молодої оригінальної та ефектовної своєю тематикою і композицією мисткині.

Після відкриття виставки В. Варварів розкаже про техніку малювання на шклі і шовку та його мистецьке значіння.

Дж. Киркпатрик має намір перейти в Республіканську партію

Ню Йорк. - Сенатор Альфонс Д'Амато заявив, що амбасадор ЗСА до Об'єднаних Націй Джін Киркпатрик, яка відходить зі служби в ОН, плянує вийти з Демократичної партії і перейти в Республіканську, а відтак висунути свою кандидатуру на пост президента в 1988 році.

Як твердить сен. Д'Амато, Дж. Киркпатрик перейде в Республіканську партію на протязі трьох місяців. Повідомлення про це було зроблене тут на щорічному обіді Республіканської партії в день Лінкольна в Волдорф-Асторії.

Назвавши Киркпатрик „найбільш талановитим оратором, який виступає від імени нації" за ввесь час її праці амбасадором ЗСА в ОН, Д'Амато сказав, що „вона може бути кандидатом на будь-яку посаду, особливо на пост президента. Вона більше республіканка, ніж хтонебудь інший".

Дж. Киркпатрик відмовилася прокоментувати думку про свій перехід в Республіканську партію чи про можливість висунення своєї кандидатури на пост президента. Довгу овацію викликали її слова: „Як показують останні вибори, американський нарід прекрасно зрозумів, хто і що їм пропонує і чому вони повинні були зробити саме такий вибір, який вони зробили".

В СВІТІ

РЕЧНИКИ АНТИКОМУНІСТИЧНОГО підпілля в Анголі повідомили, що захоплені в полон американці, британці і філіппінці будуть звільнені, як тільки командування договориться з міжнародним Червоним Хрестом про транспортацію захоплених у безпечне місце. При тому відповідальні чинники антикомуністичного руху заявили, що громадяни згаданих країн випадково попали в полон до повстанців під час боїв і що повстанці трактували їх по-людяному, згідно з женевською конвенцією про воєннополонених. „Ми не шукаємо ворогів серед приятелів", — заявив речник повстанців.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ройтерса повідомило, що Туреччина відкликала свого амбасадора з Болгарії нібито для консультації, але в політичних колах поширилися чутки, що Анкара незадоволена поведінкою Болгарії супроти турецької меншости на своїй території. Поінформовані особи кажуть, що турецький уряд шукатиме можливостей переселення турків на свою батьківщину, довідавшись про те, що їх переслідують не тільки за їхні переконання, але навіть за приналежність до турецької національности. Очевидно, комуністичний уряд Болгарії категорично заперечив усі обвинувачення Туреччини і назвав їх „явною пропаґандою і політичною кампанією проти соціялістичної країни".

ОПОЗИЦІЙНІ ГРУПИ, ЯКІ активно поборюють уряд президента Фердінанда Маркоса, признались що це вони підпалили готель у Манілі з метою викликати невдоволення населення проти „диктаторського режиму Маркоса". Як відомо, в пожежі загинуло понад 30 осіб, багато було поранено, а загальні страти виносять понад шість мільйонів долярів. У пожежі готелю загинули також п'ять американських громадян, а також громадяни інших країн і тому міжнародна спільнота гостро засудила цей терористичний акт комуністичних і прокомуністичних елементів на Філіппінах. Уряд думає, що підпільники готують чергові терористичні акти і тому перестерігає населення, щоб було обережне і не входило у зв'язки з непевними і незнаними людьми.

СОВЄТСЬКИЙ ДЕЛЕҐАТ на віденській конференції по роззброєнні Валеріян В. Міхайлов запропонував учасникам застановитися над зменшенням звичайної зброї і війська в Центральній і Західній Европі. Згідно з пропозицією Міхайлова Совєтський Союз погодиться зменшити свої військові ґарнізони на 20,000 осіб, а З'єднані Стейти Америки повині зменшити свої військові залоги на 13,000 вояків. Біда тільки в тому, кажуть військові і політичні спостерігачі, що Міхайлов, як і його попередники раніше, пропонує зменшення війська на базі теперішнього числа і зовсім не беруть до уваги пропозиції президента Роналда Реґена, щоб СССР і його сателіти спершу зрівняли число своїх військ до числа західніх держав, а тоді щойно можна буде говорити про зменшення військ НАТО і Варшавського Пакту.

ЧЛЕНИ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ побили до крови двох етіопців, які погодились супроводжати трьох американських законодавців до жидівського села. Сенатор Пол С. Трайбл, республіканець з Вірджінії, назвав цю атаку „брутальним вмішуванням комуністичного уряду Етіопії у приватну, леґальну поїздку закордонної делеґації, яка бажала відвідати поселення жидів і у розмові з ними довідатись про те, чи вони не плянують переселитись до Ізраїля". Очевидно, етіопський режим не бажає собі, щоб місцеве населення нав'язувало зв'язки із західніми представниками, особливо з американськими офіційними особами.

БІЛИЙ ДІМ ПОВІДОМИВ, що президент Роналд Реґен не братиме участи в офіційному відзначуванні 40-річчя з дня закінчення Другої світової війни у Західній Німеччині, яке відбуватиметься там 8-го травня ц.р., з огляду на те, що Президент прийняв запрошення виступити в цьому дні перед учасниками Европейського парляменту у Шстрасбурзі. Як відомо, президент Р. Реґен і частина його дорадників поїдуть до Европи на наради сімох індустріяльних держав. Речник Білого Дому Леррі Спікс заявив кореспондентам у Санта Барбара в Каліфорнії, де тепер перебуває Президент на короткому відпочинку, що ця справа була вирішена у порозумінні з речниками західньонімецького уряду.

ПРЕЗИДЕНТ СКВУ ВІДВІДАВ УКРАЇНСЬКІ ПОСЕЛЕННЯ В ПІВДЕННІЙ АМЕРИЦІ

Едмонтон, Альта. — Як інформує голова СКВУ Петро Саварин, його одномісячна подорож по українських громадах Південної Америки, зокрема Арґентини, Параґваю і Бразилії, принесла багато користи та гарних вражень.

На його думку, немає в ніякий спосіб можливості заступити особистий контакт листовним і тому повинно бути обов'язком кожночасного голови СКВУ відвідати річно одну-дві країни, де живе більше скупчення українців і у безпосередній зустрічі дізнатися про світла та тіні, про успіхи чи невдачі зорганізованого українського життя, а в першу чергу також про його окремішності. Тільки в цей спосіб можна зрозуміти цілість проблем української спільноти поза границями України.

Відвідини голови СКВУ і його дружини у трьох країнах Південної Америки, поза одним прикрим інцидентом, яким було бойкотування голови СКВУ представниками Визвольного Фронту в Арґентині, пройшли в піднесеному та теплому настрої і поруч із пізнанням української громади, П. Саварин мав нагоду познайомитися з місцевими політичними та урядовими чинниками та дати декілька інтерв'ю для неукраїнської преси. Це нав'язання контакту з офіційними чинниками, як теж засобами масової інформації було одною з цілей подорожі П. Саварина.

Візита в губернатора провінції Чако, Арґентина (зліва): О. Саварин, міністер Аркадіо Балук, П. Саварин і губернатор Фльореціо Тенев.

Візита в головного дорадника президента Арґентини в Буенос Айресі (зліва): О. Яхно, урядник, О. і П. Саварини, дорадник д-р Альдо Тессіо, Б. Коваль.

У своїй майже шеститижневій поїздці в товаристві своєї дружини Олі та більшість часу також в супроводі Богдана Коваля, діючого голови Української Центральної Ради Арґентини, П. Саварин відвідав всі більші українські скупчення, церкви, школи, домівки, товариства, де всюди вітали його квітами, промовами, концертами та іншими виступами.

У відповідь голова всюди вітав від СКВУ та інформував про працю цієї центральної організації, яка репрезентує три мільйони українців у діяспорі. При тому підкреслював незнищимість українського народу, його окремішність, давав як приклад багатокультурність Канади та можливості, які має у ній українська група, говорив про важливість і значення знання двох мов і про потребу задержання української мови. При тому всюди закликав українських поселенців пам'ятати про потреби спільноти, щоб її члени не були лише споживачами, але й продуцентами, щоб брали активну участь в українському житті, але також в країнах свого поселення ширили правду про Україну та здобували для неї приятелів серед вільних народів світу. Не забував П. Саварин усюди згадати і про єдність, якої так дуже бракує, солідарність, жертвенність, і щоб вчилися законів демократії і толеранції. Мовляв, в житті нічого немає даром, за все треба платити, де б ми не жили, а вже найбільше — за рівність, яку треба „взяти", якої не „дають", і яку треба постійно боронити.

В кожній з країн, які відвідав голова СКВУ були особливо важливі моменти, що залишаться закріплені на майбутнє. Тут зокрема треба згадати в Арґентині Перший конгрес українських професіоналістів, на який був запрошений голова СКВУ до участи та до виголошення окремого сло-

(Закінчення на стор. 3)

В АМЕРИЦІ

ВИКРАДЕНИЙ МАЙЖЕ РІК тому американський журналіст Джеремі Левін втік і віддав себе в руки сирійської розвідки в ливанській долині Бекаа. 52-річний Левін, керівник бейрутського бюра телевізійної компанії Сі-Ен-Ен, був викрадений невідомими особами в Бейруті 7-го березня 1984 року в своєму помешканні, що знаходилося в мусулманській частині Західнього Бейруту.

ПАСАЖИРИ НЮЙОРКСЬКОЇ підземки, обурені безперервним погіршенням якости обслуговування, почали боротьбу з транспортовим управлінням міста. Група добровольців поставила недавно на багатьох станціях підземки спеціяльні стенди і скриньки для листів, а в найближчі тижні має намір розповсюдити серед пасажирів десятки летючок, в яких пасажирам буде запропоновано оцінити роботу нюйоркської підземки і які будуть переслані президентові міського управління транспорту Дейвидові Ганнові.

ЄВАНГЕЛИСТ БИЛЛІ Ґреґем повідомив, що у вересні 1986 року він проповідуватиме в Китаї, що буде вже сьомою комуністичною країною, яку він відвідає. Запросив листовно Б. Ґреґема минулого вересня протестантський єпископ К. Тінг. Він є першим євангелистом, якого запросили проповідувати у Китаї від часу, коли комуністи перебрали владу там в 1949 році. Б. Ґреґем промовлятиме в 14-ох китайських університетах і подорожуватиме по цілій країні.

ТЕПЕРІШНЯ ГРИПА, заявив д-р Карл Кеппос з крайового Центру для контролі хворіб, є найгіршою від зими 1980-81 року, коли під час 13-ох тижнів епідемії грипи померло 52,000 осіб. Цього року зростає число захворювань на грипу, як і зростає число смертей в наслідок цієї хвороби. За тиждень, що закінчився 9-го лютого ц.р., 910 випадків захворінь запаленням легенів і грипою закінчилися смертю. Захворюваннями на грипу охоплені 10 стейтів: Алабама, Небраска, Ню Гемпшир, Ню Мексіко, Оклагома, Пенсильванія, Південна Дакота, Тексас, Вірджінія, Вашінгтон.

КОНСЕРВАТИВНІ РАБИНИ повідомили у четвер, 14-го лютого, що першою жінкою-рабином стане 30-літня Емі Айлберґ. Це рішення консервативних жидів про дозвіл жінкам ставати рабинами прийшло після кількарічних дебат і створило велике тертя поміж жидівським консервативним та реформаторським рухом, з одного боку, та ортодоксальними жидами з другого. Ці останні гостро протестують проти цього рішення і піддають критиці провідників консервативних та реформованих жидів. „Згідно із жидівським законом навіть реформісти і консерватисти — чоловіки не сміють бути рабинами, а розводи, шлюби і т.д., проведені ними, не є дійсними. Вони безперервно робили все можливе, щоб зліквідувати закон, згідно з яким навіть ортодоксальна жидівка не сміє бути рабином, — заявив рабин Герш Ґінсберг, директор об'єднання ортодоксальних жидів в Америці і Канаді.

АМЕРИКАНСЬКА МЕДИЧНА асоціяція (АМА) виробила пляни, які допоможуть зменшити кількість судових позивів проти лікарів за, мовляв, несумлінну лікарську обслугу — т.зв. „малпрактіс". Асоціяція працює також над тим, щоб зменшити кошти за професійне забезпечення. Якість медичної обслуги в цій країні є вища ніж в будь-якій іншій країні у світі, — сказав д-р Джеймс Семмонс, екзекутивний віцепрезидент асоціяції. Проте ми тут маємо найкращий відсоток заскаржень до суду за „малпрактіс", і за це, до речі, мусить платити населення. В 1984 році один із п'яти лікарів був оскаржений в поганій обслузі, незалежно від того, чи він заслуговує чи ні. Ця кількість очікується і в році 1985.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members $1.25 a month. Change of address — $1.00. Make check or money orders payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" — P.O. Box 346 — Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Европа під крилами Америки

Пацифістський рух в Західній Европі, який проявився у 70-их і 80-их роках, був логічний і зрозумілий. Адже країни Західньої Европи, в першу чергу, потерпіли б від совєтського наступу, а розташування у Чехо-Словаччині і Східній Німеччині ракет типу „СС-20", скерованих на Захід, мусіло породити настрої остраху, якщо не паніки. Тому не дивно, що опити, що їх переводили серед 10,000 осіб в Західній Німеччині в 1980 році, виявили, що одна третина німців (34 відсотки) переконана, що в найближчих десятьох роках вибухне Третя світова війна. Проте, в минулому тижні закінчили переводити такі опити також поміж 10,000 мешканців Західньої Німеччини, і тепер з них виявилося, що тільки мала частина тамошніх людей (13 відсотків) боїться вибуху нової війни в найближчих роках. Популярний нюйоркський щоденник „Ню Йорк Пост" доходить до правильного висновку, чому зайшла така зміна настроїв в Західній Німеччині та взагалі у Західній Европі. Не тому, що кремлівські вовки перемінились раптом в овечки, а тому, що за останніх 4 роки Америка, опинившись під правлінням президента Роналда Реґена, стала настільки могутнішою, мілітарно сильнішою, що Москва вагається у своїх аґресивних мілітаристичних затіях, звернених на „угроблення" вільного світу.

Проблема стала актуальною у зв'язку з двома подіями: 1) під час зустрічі державного секретаря Джорджа Шулца з совєтським міністром закордонних справ Андреєм Ґромиком у Женеві 7-8 січня ц.р. дійшло до порозуміння, що в березні цього року почнуться нові совєтсько-американські переговори про всі роди стратегічної зброї, без ніяких застережень і 2) у новому бюджетовому прелімінарі президента Реґена на 1986 рік подано астрономічну суму — 277 більйонів і 500 мільйонів долярів, на видатки для військових цілей. В першому випадку, щодо переговорів між ЗСА і СССР, то і Президент Джордж Шулц і найавторитетніші коментатори перестерігають перед надмірними сподіваннями, вказуючи на різні поважні розбіжності між тими двома суперпотугами. Проте, водночас вони висловлюють переконання, що кремлівські правителі свідомі загрози, яка існує для обидвох сторін, — аґресора й його жертви, — від війни в атомовій добі, тим паче, що не йдеться тільки про атомові ракети на американських підводних човнах і заморських базах, але й про ворожий супроти Москви настрій у сателітських країнах і про ненависть власних підсовєтських громадян до комуністичного режиму.

За статистикою, проголошеною в авторитетному американському журналі „ЮС Нюз анд Ворлд Ріпорт" з 14-го січня ц.р., СССР має 8,240 ракет із атомовими головками, з чого 5,800 розташовані на наземних базах на території СССР і його сателітів. ЗСА, навпаки, має кругло половину із своїх 11,190 стратегічних ракет у підводних човнах, розміщених на всіх водах світу. Але Реґен правильно звернув кількакратно увагу на те, що якщо вживатиметься у новій війні атомова зброя, „не буде переможців, ані переможених, а буде загин цивілізації". Тому він був і є проти принципу „обмежування" стратегічної зброї, як це зроблено було у переговорах між ЗСА і СССР у роках 1972 (САЛТ 1) і 1979 (САЛТ 2), а про редукцію атомової зброї аж до повного її виелімінування. Щоб унешкідливити загрозу від атомових ракет Р. Реґен виступив 23-го березня 1983 року із пляном дослідити можливість такої зброї із космосу, яка нищила б атомові ракети під час їх лету. Совєтський „миролюбний" потентат Міхаїл Ґорбачев, здогадний наступник теперішнього „президента" СССР Константина Черненка, вимагав під час своєї візити в Англії „демілітаризації" космічного простору і ця вимога є одною з найбільших перешкод на шляху до успіху Женевських переговорів між ЗСА і СССР.

Але Москва і ввесь світ переконалися, що Роналд Реґен не лякається совєтських пересторог, погроз і шантажу. Доказом цього було розташування на території чотирьох членських держав Атлантійського пакту в Західній Европі коло 200 американських ракет типу „Першінґ 2" з запланованого числа 572-ох таких ракет. Тільки Бельгія, як це виявилося під час відвідин бельгійського прем'єра у Вашінґтоні Вільфреда Мартенса в минулому місяці, вагається, чи дозволити на розташування у неї таких ракет і робить це залежним від ходу Женевських „роззброєневих" переговорів. Зрештою, рішучість Роналда Реґена і його секретаря оборони Каспера Вайнберґера щодо скріплювання збройної сили ЗСА створили саме ту атмосферу певности щодо безпеки у світі, яка проявилася у згаданому вгорі висліді опитів у Західній Німеччині. Американські ліберали обурюються, що Америка не повинна грати ролі „світового поліціянта". Але ця роля почесна, і коли немає міжнародного апарату для виключення збройної аґресії, то ЗСА є заборолом миру і безпеки.

Ярослав Курдидик

ПОЛІТИЧНА ВАЖЛИВІСТЬ АНТАРКТИКИ

Одиноке місце на земній кулі, де ворогуючі сили живуть досі у мирі та злагоді, що їх було узаконено 26 років тому в окремому договорі, — це Антарктика. Член норвезького Інституту міжнародних справ Соллі Фінн пише у дещо жартівливому тоні, що, мовляв, мабуть найгарячіші дотеперішні геополітичні дискусії в тому обширі злагіднювали завжди надмірний холод і темінь Антарктики...

І справді, важко собі уявити, що існує ще такий велетенський обшир на нашій розсвареній землі, де ворогуючі світові сили працюють для спільного загального добра, ніби відклавши набік бік різниці у політичному світосприйманні, а в створеній вільній зоні намагаються відкрити нові джерела для прохарчування, підсилювання знань, охорони довкілля.

Це, насправді понадпересічне міжнародне домовлення про Антарктику, підписане у 1959 році, створило на цьому холодному континенті всі передумови для мирної цілі. Будь-які нуклеарні досліди і вибухи, як теж і нуклеарне занечищування довкілля, там заборонені, а конфліктних територіяльних претенсій покищо ніхто досі не висував. Загальна площа Антарктики перевищує своєю величиною усю територію ЗСА. Вона вільна, а 32 нації, які підписали цей договір, можуть кожночасно перевірювати діяльність усіх встановлених там інсталяцій.

Недоліком, який, однак, почав загрожувати і чітко зарисовуватися, є факт, що його привосильність закінчується у червні 1991 року і цей строк готовий захитати всю його дотеперішню структуру. Властиво, основний пакт про договір підписали тільки 12 націй, а щойно згодом приступило до нього ще 20 членів.

Політичні аналітики Антарктики стверджують, що всі без виїмків сигнатори цього договору не так зацікавлені „вічним миром" у цьому районі, як можливістю експлуатації природних ресурсів, над родовищами і мінералами яких розпочалися систематичні досліди, а їхнє евентуальне комерційне використовування — це вже дуже недалеке майбутнє.

На перше місце висувається те, що у деяких районах, де товщина льоду зменшується, є нафтові і вугільні родовища, а також вартісні мінерали. Політичні ж мілітарні речники якраз і підносять той факт, що вищезгадані копалини можуть стати причиною того, що вже у найближчому часі розпочнуть висувати леґітимні тереторіяльні претенсії деякі „найсильніші сиґнатори" цього антарктичного договору.

На основі міжнародного права, кожна держава, член Об'єднаних Націй, може включитися і стати членом антарктичного договору, але водночас там є клявзуля із застереженням, що вирішальним у майбутньому Антарктики можуть бути тільки ті держави, які вже зуміли продемонструвати, що вони є насправді зацікавлені всестороннім майбутнім цього обширу, чого доказом є їхня тамошня постійна присутність та вдержування у постійних діях їх науково-дослідних станцій.

Серед перших 12 членів „Антарктичного клюбу", які створили систему антрактичного домовлення, є два основні і вагомі його члени — ЗСА і СССР. А далі йдуть за чергою: Західня Німеччина, Індія, Бразилія, Норвеґія і Польща. Досі жадна із вищенаведених держав не висунула територіяльних претенсій, крім Бразилії, яка уже заздалегідь визначує, в якому саме місце їй буде належатися „скибка" із антарктичної території. До речі буде згадати, що крім Бразилії, зарезервовують собі подібні територіяльні претенсії, хоч і без точно означеного місця, ЗСА і Совєтський Союз.

Директор державного Департаменту для морських і полярних справ Т. Скаллі заявив у недавньому інтерв'ю, що ЗСА мають дуже багато важливих політичних справ, які майже неочікувано і приспішено починають актуалізуватися. Скаллі, однак, підкреслює, що тепер справа Антарктики не загроза, але водночас це дуже серйозний стратегічний і економічний виклик, тим паче, що в розрахунок входитиме вельми суворий і несприятливий континент. Я не знаю, як цю територію хтось зможе використувати. На евентуальну експлуатацію потрібні надто великі кошти.

Для прикладу, на які труднощі натрапляє вже теперішня американська антрактична постійна експедиція, вказує керівник всіх тамошніх полярних операцій, морський капітан Дж. Дарри. За його твердженням, для кожного теперішнього дослідника або науковця, який працює в антарктичних умовах, потрібно чотирьох людей для їхнього обслуговування і постачання. На основі додаткового полярного договору — всю цю діяльність виконують окремі одиниці американської фльоти.

Основний науковий сезон триває від початку жовтня до кінця лютого. В тому часі фльота може підвезти вантажі, які згодом забирають і доставляють на базу експедиції повітряні велетні C-141, яких причальними біжнями є дещо рівніші льодовики.

Про ролю і важливість Антарктики пишеться щораз частіше, а міжнародні політичні коментатори наголошують, що теперішні напруження між ЗСА і СССР готові змінити навіть і цю, найбільше ізольовану льодову територію, на ще одне додаткове вогнище непередбаченого у своїх наслідках нового зудару.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

РЕАКЦІЯ НА УКРАЇНОФОБСЬКІ НАСТРОЇ

І О—КА в своєму фейлетоні „Про тих, хто вміє добре боротися за себе" („Свобода" 2-го лютого ц.р.) і Ольга Кузьмович у своїй статті „А боронитися таки можна" („Свобода" 5-го лютого ц.р.) мають рацію, що треба й можна боронитися перед знеславленням всякими українофобами, зокрема жидами, українського імени закидами коляборантства з німцями в формі активної участи в винищуванні жидівського населення в концентраційних таборах смерти.

І О—КА і Ольга Кузьмович мають теж рацію, що ця оборона й боротьба мусить бути перенесена на терен англомовної преси, радіомовлень і телевізії, бо вести її на сторінках української преси і переконувати самих себе в очевидній для нас правді, „це товкти воду в ступі".

Тут є одна заковика. Засоби масової інформації („мідія") здебільша в руках власне цих українофобів, що очорнюють українців у ділах ними не вчинених. Тому тільки виїмково голос українського протесту чи вияснення може знайти скромне місце в рубриці „Листів до редакції", чи „Голосів читачів". При тому засада „свободи преси" дає газетам право публікувати те, що в їх інтерпретації вони вважають вартим появи, навіть коли деякі з них мають на чоловому місці девізу „Друкувати все, що підходить до друку".

Друга проблема: статті, спростування, на них вияснення, листи, протести, інформації мусять бути позбавлені чуттєвости, персонального забарвлення, а відзначатися об'єктивністю, спокоєм, річевістю, документацією, подаванням фактів, доказів, арґументацією. Найкраще, щоб такі оборонні репліки давали самовидці. Адже багато наших земляків були на рівні з жидами жертвами німецьких концтаборів. Цікаво, що ніхто з них не написав споминів із своїх переживань, у яких на підставі автопсії насвітлив би відносини в таборах із української точки бачення. Жидівська споминальна література в тій ділянці дуже багата, хоч здебільша тенденційна. Адже наші колишні концтаборові в'язні мають таке саме право писати, як і українофобські автори, бо на їх руках витавровані такі самі ідентифікаційні знаки, як і на руках україножерів.

Тому, що такі матеріяли мусять бути писані бездоганною англійською мовою, до їх готування треба б стосувати методу подвійного авторства: самовидець дає факти, документацію, спогади, кваліфікований автор оформлює їх словесно. В тому ділі могли б допомогти видатно наші молоді люди, які досконало володіють англійською мовою й вжилися в американський спосіб думання.

Володимир Барагура

Ню Йорк, Н.Й.

„ЖІНКА - НАДЛЮДИНА"

(Д-р Наталія Пазуняк подає в перекладі з англійської на українську мову статтю книжки Марджорі Гассен-Шевіц — „Superwoman Syndrome" з метою вказати читачам в Америці, якими категоріями думає австралійське вдумливе суспільство, інтелектуальною і духовою основою якого є англо-саксонська культура. Познайомившись із текстом, можна збагнути, що думка людини абстрагується там від поодиноких життєвих деталів і проходить концепціями, що улегшує робити висновки. Ця стаття появилася на сторінці „Жіночого Життя" — „Остреліен Вумен" в часописі „Остреліен", сторінка редакції Джейн Фрейзер з 29-го липня 1984. — Ред.)

„Явище жінки-надлюдини виринуло в наслідок розгри історичних і сучасних сил, що ведуть до того, що жінка приневолює себе ставати всім. Доки ви не усвідомите собі того, що саме змушує вас поступати як жінка-надлюдина, ви не зможете позбутися своєї пригнобленості. А доки ви не втратите цього почуття пригнобленості, ви не зможете перестати функціонувати як жінка-надлюдина.

I.

Найважливіший чинник, що рішає про наш статус жінки-надлюдини, є у зв'язку з вихованням дівчини у нашому суспільстві. В академічному суспільстві процес виховання дітей називається усуспільненням. Усуспільнення — це процес, у якому людина (особливо дитина) набуває вразливости до суспільних стимулів і привчається зживатися з ними і поводитися так, як інші у даній групі й культурному середовищі.

В основному, усуспільнення передає нам усвідомлення того, як у нашому культурному середовищі слід думати, як поводитись, говорити, що переказувати іншим і як поступати в окремих ситуаціях.

Перед початком 1970-их років видавалося самозрозумілим, як батьки повинні виховувати дівчат і хлопців. Мало хто ставив під сумнів традиційний взірець виховання дівчини на добру господиню й матір, а хлопця на дбайливого хлібодавця родини. Більшість батьків застосовували свідомо й підсвідомо прийоми, щоб дівчатка плекали „жіночі" риси характеру, а хлопці „хлоп'ячі".

Процес усуспільнення з боку батьків був підсилюваний школою, фільмами, журналами, газетним матеріялом і книжками — всіма нашими культурними засобами. Тільки в останніх кількох роках соціологи звернули нам увагу на різниці, яких зазнають у процесі усуспільнення чоловіки й жінки. Тому що мужчин і жінок виховували по різному, вони й реаґують, поводяться, говорять, сперечаються і поступають у різних ситуаціях відмінно.

Дослідивши різниці між чоловіками й жінками, ви розумієте краще себе і свою власну поведінку; але щобільше, ви зрозумієте також деякі конфлікти, непорозуміння і трудноші між різними статями.

Метою традиційного усуспільнення для дівчат було стати жінкою, матір'ю і господинею, а для хлопців стати успішними хлібодавцями. Поведінка у дівчат, що ми заохочували плекати — це готовість до виконування їх мабутньої ролі в їхньому домі і родинному колі. З другого боку, хлопців у їхньому вихованні наставляли на світ чоловічої праці.

Як ми заохочували дівчат бути добрими дружинами в подружжі й матерями? Передусім дівчат виховували так, що вони були наставлені на утримування родинних і товариських зв'язків. Їх наставляли бути зосередженими на долю інших, не на себе самих. Відмінно від мужчин, жінок виховувано так, що вони повинні бути „на місці" 24 години на добу, якщо їх потребують їх чоловіки чи діти. Багато жінок говорять, що вони рідко відриваються думкою від своїх родин. Навіть як вони працюють поза хатою, вони з любов'ю думають про своїх дітей, уявляють собі те, що саме вони роблять у даний момент і турбуються ними. Вони також думають про своїх чоловіків, плянують, що гарне зробити б для них або роздумують над тим, як вони почуваються.

Жінок привчали виконувати щось вдумливо корисне для їхніх чоловіків, часто без взаємного вияву вдячности. Традиційно жінка завжди була при боці чоловіка, щоб його емоційно підтримати; навіть не думаючи про те, вона слухала, допомагала, робила все, як довго була в цьому потреба. Студії, проведені в Мишиґенському університеті, виявили, що жінки дають удвічі більше емоційної підтримки своїм чоловікам, ніж вони самі отримують від них.

Дівчат, звичайно, вчать, щоб вони зберігали родинні традиції і зв'язки. Хлопців цього не вчать. Хто пам'ятає про уродини тітки Міни? Хто влаштовує родинні зустрічі? Хто купує різдвяні подарунки? Хто посилає картки й подарунки і квіти, щоб відзначити важливі моменти? Ви знаєте хто!

(Продовження буде)

ПІДТРИМУЙМО НАШУ МОЛОДЬ

Прочитавши рецензію Теодора Терена-Юськова про „Збірний концерт молодих бандуристів в Ню Йорку" в „Свободі" з четверга, 31-го січня, я винесла враження, що з одного боку він гостро критикує, а з другого боку хвалить, але, на жаль, ті позитивні завваги бліднуть від його гострої на мою думку, часто несправедливої критики.

Його фрази „яскраво перереклямованим виступом" чи „деякі майже фанатичні приклонники гри на бандурі", на мою думку, роблять кривду тим великим зусиллям, які бандуристи вклали в цей концерт, щоб він вийшов якнайкраще в тих тяжких умовах, в яких прийшлось його організувати. Також ще одне таке подібне речення це „Однак перехвалення імпрез перед їхнім виконанням має найчастіше такі наслідки, що пізніше публіка байдужіє до них. І це треба б молодим бандуристам запам'ятати".

Чи це можна брати молодим бандуристам за зле що вони добре розреклямували свій концерт і що, як на диво, наша публіка підтримала їхню працю та виповнила вщерть залю? На мою думку це позитив, а не неґатив. А те, що є між молодими бандуристами великі ентузіясти гри на бандурі, це дуже похвальне, а не „фанатичне", та повинно бути прикладом для тої нашої молоді, яка нічим не цікавиться.

Не знаю скільки людей зверталось до рецензента щоб „зрізати" концерт, бо я також говорила з багатьма знайомими і хоч дехто мав свої завваги, всі були піднесені концертом і дуже позитивно висловлювались.

Тому, коли автор дальше у своїй статті висловлює позитивні думки, тяжко їх сприйняти після першої частини його статті.

Я не берусь висловлювати свої завваги з музичного боку, бо я не є музичний критик. Думаю, що не було б справедливо вимагати від юних бандуристів, які з'їхались з різних частин Америки і Канади, такого самого виконання, як ми давніше чули під час гостинних виступів славної Капелі Бандуристів під диригентурою св. п. маестра Григорія Китастого. Цей концерт доказав, що при наполегливій праці та при їхнім запалі і любові до рідної пісні, вони дійдуть до того рівня напевно. З досвіду як мама, а також як член молодечої організації, знаю, що не є легко виховувати молодь в теперішніх обставинах, де стільки чу-

(Закінчення на стор. 4)

МІТИ І ФАКТИ

VI.

П. Л.: — Чи можете сказати, які були перед війною основні політичні домагання польського жидівства? Чого вони жадали?

Є. Т.: — Хочу ще закінчити справу Вісьліцького. Після смерти Пілсудського, пережив він у 1935 році нечувану психічну кризу. Літом пише меморіял у справі ситуації жидівства в Польщі для Славека, Пристора і Косьцялковського. Меморіял, як меморіял, якщо йдеться про стан фактографічний, натомість, з-поза того тексту визирає розчарування політика, який вірив, що то гроно санаційних політиків — Пілсудський, Славек, Пристор та інші — довели до повної рівноправности жидів, взагалі національних меншин, але йому передусім йшлося про жидів. У 1935 році вже здає собі справу, що це не здійсниться, що економічна криза 1929 - 33 років ще погіршила положення жидів. Знайшовся без виходу, не сповнилися його пляни, вмирає того самого року. Рік 1935 є переломовою датою у внутрішній політиці і житті національних меншин у Польщі. В 1935 році була ухвалена нова конституція, видана нова виборча ординація, яка спричиняється до цього, що сойм знайшовся в руках пілсудчиків. Виринає проблема: що далі? Приходить до гострого, величезного наступу ендеків на підложжі радикального націоналізму. В обставинах економічної кризи ендеки мають реальні поважні шанси повести за собою велику частину польського дрібноміщанства. Санаційний уряд тратить, натомість, суспільне запілля, бо немає шансів позискати людовців, занадто бо сильний є людовий рух, має незначний вплив в робітничих середовищах, бо занадто сильні там соціялісти. На кого ж може ще розраховувати?

Може ще спробувати позискати для себе середні прошарки польського громадянства, що й робить. І звідси, на мій погляд, наступає той зворот політики пілсудчиків у націоналістичному напрямку, який наростав поступово від 1935 року. Меншини вже не потрібні правлячій урядовій групі, можна дозволити собі на одверту розгру з ними, бо, таким чином, — спекулюють пілсудчики — переліцитуємо ендецію на її власному програмовому терені, а самі дамо, одначе, програму якось більш раціональну в загальній площині. Натомість, з українцями в 1935 році є ще якась спроба порозуміння на базі досить мінімальних поступок на їх користь.

П. Л.: — Йдеться про порозуміння в справі нормалізації польсько-українських взаємин, підписане в 1935 році між урядом а українською партією УНДО, на чолі якої стояв тоді Мудрий, віцемаршалок сойму?

Є. Т.: — Власне про це порозуміння йдеться. Очевидно, було це порозуміння пілсудчиків не з усіми, чи хоча б більшістю українців у Польщі, але з одинокою — міщансько-ліберальною — українською партією, яка, одначе, мала досить великі впливи в українських середовищах. Але вже в 1938 році українські політики з УНДО переживають той самий стан розчарування, що й Вісьліцький в 1935 році. Здають собі справу з того, що нема нормалізації взаємин, бо уряд не хоче порозуміння з українцями, немає такої політичної волі по своєму боці. Існують у наших архівах дуже цікаві звіти нечувано драстичних соймових українських виступів у 1938 році, коли вже вповні свідомі того, що уряд не хоче порозуміння з українцями, а множаться докази, що державна адміністрація, всякими доступними способами виступає проти українського населення. У відповідь на соймові інтерпеляції прем'єр каже українцям, що „всі ваші закиди на адресу політики уряду неправдиві" (як звичайно, в подібній ситуації відповідають представники уряду, сказавши неправду, що уряд не веде політики спрямованої проти українців" і т.д. ... І по сьогоднішній день збереглася ціла збірка довірочних документів уряду, яка докладно ілюструє політику уряду в Східній Галичині. З тих довірочних інструкцій, ухвал, урядових рішень виринає докладно такий образ політики влади, який в соймі преставляли українські посли, і який підтверджує всі закиди, роблені польськими інтерпеляціями до уряду. То не були якісь надужиття теренових урядників держави і адміністрації, які, зрештою, можуть скрізь трапитися, але центральна, свідома програма антиукраїнських заходів, яка сталася підставою діяльности державного апарату. Президія уряду вирішила, що всі міністерства, які можуть мати щось до сказання на тому політичному відтинку зформулюють програму антиукраїнських кроків, — від міністерства освіти і віроісповідань до міністерства внутрішніх справ. Між іншим, є там рішення про курси для польських послугачок у Львові, щоб повздержати міграцію українських дівчат до міста; є рішення Косьцялковського: „будемо піддержувати сезонову заробіткову еміграцію поляків до Райху, а, натомість, будемо посилювати еміґрацію українців, щоб зменшити їх чисельність у Польщі"; в справі парцеляції землі: (інструкція) парцелювати передусім маєтки непольських власників і тільки ті маєтки, які надаються до парцеляції поміж місцевих або поселених поляків... Це є та велика, довірочна програма поширення польського стану посідання на Кресах; програма польонізації на всіх відтинках, яку, одначе, не було вповні проведено, бо у вересні вибухла війна з Німеччиною. Ця програма була опрацьована на весну 1938 року, на Раді Міністрів в 1939 році, тоді схвалено і передано до зреалізування. Її виконання перервала війна.

П. Л.: — Що знає тоді польська громадська думка про програму польонізації Кресів?

Є. Т.: — Це мало характер довірочних інструкцій для апарату влади. Польська публічна опінія про це нічого не знає. Публічно влада повторяє, що ведеться політика нормалізації взаємин з українським населенням, що влада шукає шляхів виходу, а закиди УНДО супроти уряду позбавлені підстав. Коли українці побачили, що уряд веде антиукраїнську політику, всупереч порозумінню з УНДО, коли почали протестувати та інтерпелювати в соймі, то Складковський незмінно відповідав, що це неправда і пересада.

П. Л.: — Якщо так було, то — коли б не вибухла війна з Німеччиною, — Східні Креси стали б знов ареною гострих, запальних націоналістевих антагонізмів, була б знов пожежа на Кресах? Супроти поразки леґальних метод боротьби та всієї леґалістичної програми, репрезентантом якої було УНДО, мусіла розвиватися, скріплятися і здобувати атракційність політичне підпілля — комуністичне та оунівське. Адже для обидвох течій українського політичного підпілля КПЗУ й ОУН — УНДО було партією угодовою, навіть коляборантською.

(Продовження буде)

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ДЖОРДЖ Буш оголосив, що один із головних помічників президента Роналда Регена, Крейґ Фуллер, затверджений на становище начальника канцелярії Дж. Буша. У політичних колах Вашінгтону це призначення розцінюють як один з серйозних знаків, що свідчать про намір Буша взяти участь в боротьбі за президентське крісло в 1988 році. На думку багатьох політиків, величезне значення для майбутньої долі Буша буде мати те, наскільки активно підтримає його президент Роналд Реген. В інтерв'ю газеті „Ню Йорк Таймс" Р. Реген сказав, що як номінальний голова Республіканської партії він не може підтримати кандидатуру Буша як свого наступника. В той же час Реген високо оцінив Буша на пості віцепрезидента.

Президент...

(Закінчення зі стор. 1)

Зустріч з посадником Енкарнасіону: другий зліва — посадник Хозе Марсіяль Кабаллєро, другий справа — П. Саварин.

Прийняття в домі ХОС в Курітібі, Бразилія. (Зліва): О. Шиманський, В. Чечир, паніматка Милусь, о. митрат М. Милусь, Владика Єфрем Кривий і гості О. і П. Саварин.

ва і де мав нагоду запізнатися з різними професіоналістами та політиками. Також святочним моментом в Арґентині було відслонення окремої таблиці з приводу 50-річчя товариства „Відродження" в Буенос Айресі та вечеря-концерт з того приводу. У Буенос Айресі голова СКВУ зложив вінки перед пам'ятником Сан Мартіна, визволителя Арґентини, і перед пам'ятником Тараса Шевченка. П. Саварин відвідав, між іншим, також Владику Андрія Сапеляка та УПЦеркву. Поруч з усіми зустрічами та відвідинами в Буенос Айресі, П. Саварин та його дружина в товаристві Б. Коваля відвідали ряд провінцій та місцевостей, де поселені українці, зокрема провінцію Місіонес, провінцію Чако, міста Ля Плята та інші.

Переїхавши до недалекого Параґваю, П. Саварин відвідав міста Енкарнасіон, де зложив вінок біля пам'ятника Т. Шевченка і відвідав посадника міста, місцевість де вперше поселилися українці, Уру Супукай, Сан Хуан, Апостолес, де відвідав посадника міста і місто Обера, в якому також находиться пам'ятник Т. Шевченкові. Голова СКВУ відвідав в Параґваї всі українські установи, зокрема церковні, які там особливо сильні, з поселеннями оо. Василіян.

Бразилійські українці привітали подружжя П. Саваринів вже на летовищі великою делеґацією з Єпископом Єфремом Кривим на чолі. В Бразилії осередком уваги гостей була справа створення Центральної Репрезентації Українців, до здійснення чого допомогли поради та присутність голови СКВУ. Сподіються, що вже в найближчих місяцях Бразилійська Українська Центральна Репрезентація стана найновішим членом СКВУ. В Бразилії гості відвідавши школи, інтернати, доми для старших, численні церкви та світські організації, ствердили, що сила та чисельність українських поселенців дає їм можливості самозбереження майже такі, як їх має українська спільнота в Канаді. Особливо гості подивляли виховну працю Сестер Василіянок і Сестер Служебниць, як теж місійну працю оо. Василіян і УКЦеркви. Там мали гості можливість святкувати в українській щирій громаді Щедрий Вечір та Йорданські відправи. Зворушливий був вечір-концерт в честь гостей з Галиною Мазепою як господарем та ряд інших привітань. П. Саварин відвідав губернатора Курітіби д-ра Хозе Ріша і посадника Маурісіо Фруета. В бразилійському радіо передано два інтерв'ю з П. Саварином.

В Арґентині П. Саварин мав теж нагоду до численних зустрічей із арґентинськими офіційними особами — посадниками, губернаторами та міністрами. Найважливіша зустріч була однак з президентом федеральної палати послів Хуаном К. Пуґлієзе, що є сьогодні третьою по політичному пості людиною в Арґентині.

Всі ці численні візити, зустрічі, розмови дали нагоду чужинцям познайомитися з головою центральної української організації, якою є СКВУ, та причиняться до того, що престиж її і української групи в загальному, напевно помітно зросте.

Український католицький собор у Вашінґтоні готується до 1000-ліття „Хрищення України"

Перший важливий крок у справі будови українського католицького крайового собору Пресвятої Родини був зроблений в 1975 році, коли ми придбали гарну триакрову площу в сусідстві нашої семінарії св. Йосафата, Католицького Університету Америки та національної святині Непорочного Зачаття, що ми купили цю репрезентативну площу за посередництвом єпископа Василя Лостена. Він, будучи Апостольським Адміністратором Філядельфійської Архиепархії одобрив також ідею щоб парафія Пресв. Родини заопікувалася будовою нашого крайового собору в столиці Америки. Кошт купна площі—308,312.30 дол.

Другим важливим кроком була будова нашого Соборового Центру в 1979-1980 роках. Центр (215 стіп на 114 ст.) приміщує авдиторію на 600 людей, меншу залю на 80 людей та 10 кляс для суботньої і недільної шкіл релігії й українознавства. На стінах шкільного коридору розміщено ряд портретів найбільш визначних постатей з нашої історії. Центр включає бібліотеку собору, українську релігійну крамничку, бюра—української вашінгтонської Кредитівки, Союзу Провидіння Українців Католиків, Українського Народного Союзу; кухню, сцену та іші устаткування для ведення релігійної, культурно-освітньої, товариської і громадської праці. Центр повністю устаткований, має охолоджувальну систему, паркувальну площу на 100 авт. Стіни авдиторії будуть прикрашені металевими плитами в пам'ять наших добродіїв з ЗСА, Канади й інших країн, які своїми пам'ятниками-меморіялами причинились до зреалізування всіх наших плянів. Кошт Соборового Центру з устаткуванням виносить 2,084, 888.50 дол.

Незабаром приступаємо до другої фази будови нашого Крайового Собору, цебто храму, який буде споруджений над соборовим центром. Цей соборовий храм (126 ст. довгий, 78 ст. широкий в перехресті, та 130 ст. високий) в сучасному українському стилі, з трьома золотими банями і дзвіницею з сімома дзвонами (за проєктом архітекта Мирослава Д Німцева), матиме 500 сидячих місць і 50—на хорах. Довкруги соборового храму буде тераса для торжественних обходів тощо. Тепер зовнішні кошти цього соборового храму оцінюють на 1,500,000 дол.

На фасаді головних входових сходів до Собору буде мозаїка Апостолів слов'ян—свв. Кирила і Методія які проповідали християнство та віднайшли мощі Папи св. Клемента I на землях України в 860-их роках. В тому часі відбулось так зване „Перше хрищення Руси-України", бо тоді наші київські князі Аскольд і Дир прийняли християнство зі своїми дружинниками.

На фасаді над головними дверима входу до соборового храму буде історична мозаїка „Хрищення Руси-України" з 988 року, коли наш славний князь св. Володимир Великий прийняв християнство як офіційну релігію своєї могутньої і простороі держави.

Увійшовши до храмового собору ми відчуємо красоту і багатство нашої українсько-візантійської духовости. З нахиленої запрестольної мозаїки Пресв. Родина—Ісус, Марія і Йосиф, неначе вітають нас. На іконостасі побіч традиційних ікон Господа Нашого Ісуса Христа і Пресвятої Богородиці будуть ікони князя св. Володимира і княгині св. Ольги. По обох боках іконостасу в осібних рамах кожного місяця чергуватимуться образи Господніх та Богородичних празників. Над іконостасом з золотими промінням подібно як у Почаєві, виднітиме копія чудотворної Почаївської Божої Матері; а у вітражах нави вірних, як тяглість тієї самої набожности, будуть зображені копії чудотворних ікон з України—Володимирська, Бельська, Зарваницька, Гошівська, Самбірська і інші. На фронтовій стіні арки святилища будуть намальовані образи апостолів, пророків, завершені Пресвятою Трійцею, а на стіні арки над хорами будуть намальовані образи українських святих—свв. Бориса і Гліба, перших мучеників; свв. Антонія і Теодозія, основників Київської Печерської Лаври, і св. Йосафата, апостола з'єднання церков.

Третя фаза будови для відзначення тисячоліття включатиме скалу-печеру Почаївської Богоматері для Богослужень надворі, пропам'ятний хрест і пам'ятник для Слуги Божого А. Шептицького. Над входом до печери буде образ появи Божої Матері на горі в Почаєві 1260 року, де вона залишила знак стопи своєї. З-під образа витікатиме „джерело" води, яке двома струмками спливатиме по обох боках скали і наповнятиме басейн, призначений для свячення води. Над скалою-печерою стоятиме монументальний 70 стіп високий хрест, споруджений зі сталі, покритий мармором і прикрашений українською орнаментикою з кольорового скла. На перехресті його рамен виднітиме символ нашого тисячоліття—Христос Цар на троні на тлі Християнського Тризуба св Володимира та соборів св. Софії в Києві і св. Юра у Львові (за проєктом мистця Михайла Дмитренка).

Побіч скали-печери стоятиме також пам'ятник сл. б. Митрополитові Андреєві Шептицькому, який з рукою піднесеною у напрямі хреста, закликає нас всіх бути вірними Христовій Церкві, яку наші предки прийняли тисяча років тому.

Треба згадати, що запляновано є також побудова приходства, бо вже чотири роки наші душпастирі мешкають у шкільних клясах при соборовому центрі.

Для здійснення цих плянів, за благословенням Митрополита Амврозія Сенишина, ЧСВВ, ми розпочали в 1975 році Пам'ятникову (Меморіяльну) грошову кампанію у нашій парафії Пресв. Родини у Вашінґтоні та в українській спільноті в ЗСА. Від осени 1978 року, за благословенням Митрополита Йосифа Шмондюка, ми почали відвідувати наші парафії в ЗСА. Дотепер ми відвідали 185 парафій та місійних станиць. Двадцять три парафії ще очікують наших відвідин.

В цій кампанії важливим дорадником є листа пам'ятників, яка допоможе вам вибрати ваш родинний пам'ятник-меморіял, згідно з об'єктами, які ми описали. На бажання зацікавлених ми радо вишлемо цю листу. Наша адреса: Ukrainian Catholic National Shrine of the Holy Family, 4250 Harewood Road, N. E. Washington, D. C. 20017; телефон: (202) 526—3737. Звіт з цілої кампанії до 31-го грудня 1984 року буде невдовзі поміщений в українських часописах.

Отець Йосиф Денищук, ЧНІ

Просфора 66-го Відділу СУА в Ню Гейвені

Кожного року, за традицією, 66-ий Відділ СУА в Ню Гейвені улаштовує просфору. Просфора наш давний український гарний різдвяний звичай. Цього року це свято відбулося 3-го лютого. Голова Відділу Ірина Гладка коротким вступним словом привітала гостей.

Після молитви, яку провів о. парох Р. Големба, гості засіли за столи, а доні союзянок розносили смачні страви, які приготовила господарська референтка Відділу О. Духновська з допомогою союзянок.

В програмі свята Марічка Марків деклямувала вірші „Різдво в сніжнобілій пелені" нашої поетеси М. Косовичевої, яка мешкає в Ню Гейвені.

В теплій дружній атмосфері проходило ця свято. Ціллю наших щорічних просфор є придбання фондів на студії питомців Бразилії, Арґентини та Америки. Цього року наш Відділ зібрав суму 1,041.00 дол. і згідно з постановою Управи Відділу, ці гроші розділено на три вище згадані осередки. Управа Відділу щиро дякує всім жертводавцям.

Ірина Гриневич відчитала листи подяки від єпископів Бразилії і Арґентини за останні пожертви. Поезією „Різдвяна мрія" Володимира Фіцаловича закінчено свято.

Л. Ф.

Окружний Комітет Відділів Українського Народного Союзу Округи Дітройту

повідомляє що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

ВІДБУДУТЬСЯ

у НЕДІЛЮ, 24-го ЛЮТОГО 1985 р., о год. 2-ій по пол. в залі „УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА" у Воррен при 26377 Раєн (Ryan Road)

У Загальних Зборах зобов'язані взяти участь, з рішаючим правом голосу: Члени Управи Окружного Комітету, по два делеґати кожного Відділу та Конвенційні делеґати наступних Відділів: 20, 75, 82, 94, 110, 146, 165, 167, 174, 175, 183, 235, 292, 302, 303, 309, 341, 463, 504 і 506

Гостей, Членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

ПРОГРАМА НАРАД:

1 Відкриття і схвалення порядку нарад;
2 Ствердження правосильности зборів;
3 Вибір Президії;
4 Відчитання протоколу з попередніх Загальних Зборів;
5 Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії;
6 Слово д-ра ІВАНА ФЛИСА, головного предсідника УНС;
7 Дискусія над звітами;
8 Уділення абсолюторії уступаючій Управі;
9 Вибір нової Управи;
10 Плян праці на нову каденцію;
11 Запити, внески і пропозиції;
12 Закриття зборів.

По Загальних Зборах, о год. 6:00 вечора у тій самій залі відбудеться висвітлення фільму „ЗА СТЕРНОМ ДОЛІ" продукції Славка Новицького.

Запрошуємо всіх Громадян околиці прибути на висвітлення цього історичного кольорового фільму.

У нарадах візьмуть участь:

Д-р ІВАН ФЛИС — головний предсідник УНС
РОМАН ТАТАРСЬКИЙ — головний радний УНС
ПАВЛО ДУДА — Почесний член Окружного Комітету

За Управу Округи:

Роман Татарський, голова — **Роман Лазарчук**, секретар
Василь Папіж, прес. референт — **Ярослав Базюк**, касир

КОЛИШНІЙ АМЕРИКАНСЬКИЙ вояк, який після закінчення Другої світової війни перебував в Західній Німеччині, переконаний, що він бачив нацистського злочинця д-ра Йозефа Менгеле, лікаря в концентраційному таборі в Авшвіці, який тоді перебував в одній з в'язниць контрольованих американською військовою поліцією. Волтер Кемпгорн з Каліфорнії заявив кореспондентам, що він, побачивши фотознімки д-ра Й. Менгеле, відразу пригадав собі цю людину з американського полону в Німеччині, тим більше, що він служив при охороні німецьких полонених і його завданням було допильновувати, щоб вони не втекли і не покінчували самогубством, що в тому часі чато траплялося. Знає він Менгеле також з розповіді іншого наглядача, який служив з ним в тій самій охоронній частині.

Вступайте в члени УНС

УВАГА! *УВАГА!*

ЧИКАҐО й ОКОЛИЦЯ!

ОКРУЖНИЙ КОМІТЕТ ВІДДІЛІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ ЧИКАҐІВСЬКОЇ ОКРУГИ

повідомляє, що

РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ

відбудуться

у суботу, 2-го березня 1985 р., о год. 3-ій по пол. в залі дому УНСоюзу 845 Н. Вестерн Аве., Чикаґо, Ілл.

Згідно правильника Окружних Комітетів, участь в нарадах повинні взяти урядовці Окружного Комітету, конвенційні делеґати 30-ої Конвенції і по два представники кожного Відділу, а саме:

17, 22, 33, 35, 51, 61, 100, 103, 106, 107, 114, 125, 131, 136, 139, 157, 176, 190, 220, 221, 243, 250, 259, 301, 379, 395, 399, 423, 425, 452 і 472.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1 Відкриття;
2 Вибір Президії для переведення зборів;
3 Вибір Номінаційної Комісії;
4 Відчитання протоколу з попередніх зборів;
5 Звіти уступаючої Управи і Контрольної Комісії;
6 Дискусія над звітами;
7 Уділення абсолюторії уступаючій Управі;
8 Вибір Управи і Контрольної Комісії;
9 Слово головних урядовців;
10 Схвалення пляну праці на 1985 рік.
11 Різні справи і закриття зборів.

У зборах візьмуть участь:

Д-р МИРОН КУРОПАСЬ, заступник гол. предс. УНС
Ґльорія Пашен, заступниця гол. предс. УНС
інж. Анатолій Дорошенко, гол. контролер УНС
Гелен Олек-Скатт, головна радна УНС

ЗА ОКРУЖНУ УПРАВУ:

Михайло Ольшанський, *голова*

Зенон Маринець, *секретар*

Різдвяна просфора в Дітройті

Спільна просфора у Дітройті

Виступ учнів у сценці „Різдвяні кактуси"

В неділю, 6-го січня ц. р. о годині 2-ій по полудні в залі Українського Культурного Центру відбулась спільна просфора. Цього року вона була особливою, бо це вперше дві парохії Непорочного Зачаття й св. Йосафата мали спільну просфору. Велика заля Українського Культурного Центру, що містить понад 600 осіб, була заповнена. Святочний настрій надавала різдвяно прибрана заля. Отець парох церкви Непорочного Зачаття В. Панчук, ЧСВВ, провів молитву та привітав численних гостей.

У програмі вечора учні школи Непорочного Зачаття виконали сценку „Різдвяні кактуси" у формі леґенди про втечу Св. Родини до Єгипту. Сценку написала та підготовила учителька української мови Ксеня Кучер. Зміст сценки такий: пустеля горяч, пісок, нікого не видно, лише кактуси. Ялинка з України йде пустелею до Вифлеєму, щоб привітати Ісуса; затримується у пустелі та розказує про свою батьківщину Україну.

Свята Родина переходить пустелею до Єгипту. Кактуси рятують Боже Дитятко від Іродових вояків і в нагороду від цього часу починають цвісти багряними квітами в часі Різдва Христового.

У сценці взяли участь 30 учнів Школи Непорочного Зачаття (від 1-ої до 8-ої кляс). Кактусами були: Т. Андраш, О. Андраш, А. Врублевська, М. Гарасимів, І. Гарасимів, Л. Галабурда, М. Фрезконі, К. Шамрай, А. Федорович, П. Каранець, А. Кіцяк, Х. Музичка, І. Миколенко, Т. Олійник, Х. Сталник, Х. Шавранський.

Римські вояки: Б. Когут, М. Качан, О. Марітчак, В. Степановський. Ялинка з України—Л. Шамрай; ангели: К. Волощук і С. Малиновська; Свята Родина: Матір Божа—Ліда Юзич, св. Йосиф—Х. Партальський. Сценка була оживлена співом, танком та музикою. Акомпаньювала на фортепіяні І. Шамрай, а на бубні—Т. Стадник. Декорації сцени приготовила Н. Лончина. Дуже оригінальні строї проєкту З. Брездень додали до більшого успіху. Сценка була добре продумана, старанно підготована та зворушливо виконана. Діти були здисципліновані й деклямували чистою українською мовою. Публіка тепло і щиро прийняла виступ юних артистів та нагородила їх оплесками.

Варто тут згадати, що парохія закупила нову модерну школу, до якої учащає коло 300 учнів. Директоркою цієї школи є Сестра Хризостома, ЧСВВ.

Вечір закінчив молитвою отець парох церкви св. Йосафата К. Височанський, ЧСВВ. Він подякував всім тим, що помогли чимнебудь у підготовці та переведенні цього вечора.

Старовинною колядою „Бог Предвічний" закінчено цю спільну просфору. Гарний різдвяний настрій і тепле святочне враження понесли присутні домів.

Христина Юзич

Помер фінансовий секретар 234-го Відділу УНС

В середу, 9-го січня 1985 року, якраз день по Йорданських святах,—елізабетська громада відпровадила на Свято-Андріївський цвинтар в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., на місце вічного спочинку, довголітнього фінансового секретаря Товариства „Запорозька Січ" 234-го Відділу Українського Народного Союзу, бл. п. Івана Іваника. Супроваджала його жалобна громада зі своїм парохом о. монсеньйором Йосифом Федориком.

Сл. п. Іван Іваник народився в 1919 році в селі Кобильнице Яворівського повіту на Західній Україні. Народну школу закінчив у родинному селі. З другим приходом большевицької армії подався на Захід, перейшов польський кордон на Судети, а згодом до Німеччини. Після закінчення Другої світової війни опинився в таборі Вайсенбург, а опісля в Новому Ульмі.

В 1956 році виїхав до Америки, де осів у Елізабеті і тут покійний майже ціле своє життя працював у фірмі Бетлегам Стіл Корпорейшен. Але тяжка фізична праця його не вдоволяла і він кинувся у вир громадської праці. Він був не лише великим патріотом, але також і великим працівником на українській народній ниві. Належав до багатьох українських організацій та був одним з тих, які підтримували суспільно-громадське життя у нашій громаді.

Найбільше уваги і праці вклав покійний Іваник для Товариства „Запорозька Січ", якого він був довголітнім фінансовим секретарем, аж до своєю смерти. Він дуже точно і солідно, і совісно сповняв свої обов'язки, усе мусіло бути зроблене вчасно. Його книговедення було взірцеве. Під тим оглядом був великим педантом. Він теж приєднав до УНСоюзу велике число нових членів і цим розбудував цей Відділ УНСоюзу, Товариство „Запорозька Січ".

На Панахиду прибули два представники Головного Уряду УНС, а саме: Володимир Сохан, головний секретар, і головний організатор Степан Гавриш.

Покійний Іван Іваник був шляхетною і прямолінійною людиною. Був він добрим громадянином, парафіянином та відданим батьком своєї родини. Чесно і солідно виконував свої обов'язки, давав щедро пожертви на українські цілі. Усім служив, усім допомагав і не раз не мав часу для своїх особистих справ; зате його усі любили і поважали. Тому на парастас, який відбувся у вівторок, 8-го січня, прийшло багато людей, щоб віддати йому останню прислугу.

Прощальну промову від імени усіх українських організацій, до яких Покійний належав, а зокрема від Товариства „Запорозька Січ", виголосив Мирон Пінковський.

Покійний заснув вічним сном на 65-му році свого трудолюбного життя, залишивши свою дружину Еву, дві дочки Стефанію і Віру, внука Давида, трьох братів і сестру на Україні і українську громаду.

М. П.

Підтримуймо...

(Закінчення зі стор. 2)

жих, неґативних впливів. Треба вкласти багато зусиль, щоб вдалось вщепити любов до українського мистецтва, пісні, музики. Тому поява на сцені 138 молодих гарних бандуристів зробила на мене і на більшість глядачів на залі незабутнє враження. Не берімся „зрізати" працю нашої молоді, а підтримуймо її, бо як нас не стане, ця молодь перебере наші місця в українських громадах.

Оксана Кузишин
Ню Йорк

● РОЗШУКИ ●

ДМИТРО ПАТЛАЧАК
пошукує брата, Ждан Дмитро, народжений в 1925 році в Любачівському повіті, село Синявка. Писати на адресу:
PETRO BAJKO
4110 LINCOLN AVE.
PARMA, OHIO 44134